

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu: **Metodologia badań naukowych (SDR-1-J-MBN)**

Nazwa w języku polskim:

Nazwa w jęz. angielskim: **METHODOLOGY OF SCIENTIFIC RESEARCH**

Dane dotyczące przedmiotu:

Jednostka oferująca przedmiot: Szkoła Doktorska UKW
Przedmiot dla jednostki: Szkoła Doktorska UKW
Cykl dydaktyczny: Rok akademicki 2025/26
Koordynator przedmiotu cyklu: prof. Andrzej Dyszak

Domyślny typ protokołu dla przedmiotu:

Zaliczenie na ocenę

Język wykładowy:

polski

Dane dotyczące przedmiotu cyklu:

Domyślny typ protokołu dla przedmiotu cyklu:

Zaliczenie na ocenę

Efekty kształcenia modułu zajęć

Ramowe efekty uczenia się:

- zna i rozumie metodologię badań naukowych
- zna i rozumie w stopniu umożliwiającym rewizję istniejących paradygmatów – światowy dorobek, obejmujący podstawy teoretyczne oraz zagadnienia ogólne i wybrane zagadnienia szczegółowe – właściwe dla danej dyscypliny naukowej lub artystycznej
- zna i rozumie główne tendencje rozwojowe dyscyplin naukowych lub artystycznych, w których odbywa się kształcenie

Szczegółowe efekty uczenia się:

- zna i rozumie metodologię ogólną nauki, ma pogłębioną wiedzę na temat specyfiki nauk humanistycznych w systemie nauk, ma świadomość naukotwórczej roli metody i rozumie ważkość doboru kryteriów naukowego poznania dla rzetelności i reprezentatywności prowadzonych badań
- zna i rozumie metodologię językoznawstwa i jego poszczególnych działów, wykazuje się pogłębioną wiedzą szczegółową w zakresie wybranej przez siebie metodologii badań językoznawczych, ma podstawową wiedzę na temat różnorodności paradygmatów badawczych współczesnego językoznawstwa, ma uporządkowaną wiedzę w zakresie aparatu pojęciowego i terminologicznego różnych metodologii językoznawczych
- zna i rozumie główne kierunki rozwoju metod badawczych w językoznawstwie wewnętrznym i zewnętrznym, zna i rozumie zaawansowane metody analizy, interpretacji i problematyzowania zjawisk językowych

Przedmioty wprowadzające i wymagania wstępne

Zarys teorii językoznawczych

Szczegóły zajęć i grup

Ćwiczenia (30 godzin)

Literatura:

- Ajdúkiewicz K., Metodologiczne typy nauk, [w:] Tenże, Język i poznanie 1, Warszawa 1985.
Apresjan J., Koncepcje i metody współczesnej lingwistyki strukturalnej, Warszawa 1974.
Biolik M. (red.), Metodologia badań onomastycznych, Olsztyn 2003.
Bobrowski I., Językoznawstwo racjonalne. Z zagadnień teorii językoznawczej i metodologii opisów gramatycznych, Kraków 1993.
Furdal A., Językoznawstwo otwarte, Wrocław – Warszawa – Kraków 2000.
Grobler A., Metodologie językoznawstwa, Kraków 2006.
Grochowski M., Konwencje semantyczne a definiowanie wyrażen językowych, Warszawa 1993.
Grucza F., Zagadnienia metalingwistyki, Warszawa 1983.
Kotarbiński T., Elementy teorii poznania, logiki formalnej i metodologii nauk, Wrocław 1961.
Lewandowska-Tomaszczyk B. (red.), Podstawy językoznawstwa korpusowego, Łódź 2005.
Majewicz A.F., Języki świata i ich klasyfikowanie, Poznań 1989.
Milewski T., Teoria, typologia i historia języka, Kraków 1993.
Pawłowski T., Tworzenie pojęć w naukach humanistycznych, Warszawa 1986.
Perlin J., Metodologia językoznawstwa diachronicznego, Warszawa 2004.
Stalmaszczyk P. (red.), Metodologie językoznawstwa. Filozoficzne i empiryczne problemy w analizie języka, Łódź 2010,
Stalmaszczyk P. (red.), Metodologie językoznawstwa. Od genu języka do dyskursu, Łódź 2011.
Stalmaszczyk P. (red.), Metodologie językoznawstwa. Podstawy teoretyczne, Łódź 2006.
Stalmaszczyk P. (red.), Metodologie językoznawstwa. Współczesne tendencje i kontrowersje, Kraków 2008;
Stalmaszczyk P., Metodologie językoznawstwa. Ewolucja języka. ewolucja teorii językoznawczych, Łódź 2013,
Wąsik Z., Semiotyczny paradygmat językoznawstwa. Z zagadnień metodologicznego statusu lingwistycznych teorii znaku i znaczenia, Wrocław 1987.
Zgółka T., Pogonowski J. (red.), Przyczynki do metodologii lingwistyki, Poznań 1996.
Życiński J., Język i metoda, Kraków 1983.

Metody i kryteria oceniania:

USOSweb: Szczegóły przedmiotu: SDR-1-J-MBN, w cyklu: 2025, jednostka dawcy: <brak>, grupa przedm.: <brak>

Zakres tematów zajęć:

1. Podstawowe zagadnienia badań naukowych
  - Ogólny podział nauk
  - Pojęcie metody, metodologii
  - Teoria paradygmatów badawczych
  - Miejsce nauk humanistycznych wśród innych typów nauk
  - Językoznawstwo w obrębie innych nauk
  - Przedmiot i zadania językoznawstwa
2. Dyscypliny językoznawcze
3. Paradygmaty w językoznawstwie
4. Klasyfikacja języków
5. Ewolucja języka
6. Język mówiony i pisany
7. Metalingwistyka
8. Metodologie stosowane przez dawne i współczesne szkoły językoznawcze
9. Podstawy metodologiczne badań semantycznych
10. Definiowanie znaczeń
11. Badanie językowego obrazu świata
12. Gramatyka stylistyczna
13. Metodologia dziedzin językoznawstwa zewnętrznego (socio-lingwistyka, psycholingwistyka, etnolingwistyka)
14. Językoznawstwo komputerowe i korpusowe. Elektroniczne zasoby językowe
15. Praktyczne aspekty pracy badawczej językoznawcy

Literatura uzupełniająca

Allen J.P.B., PitCorder S. (red.), Kurs edynburski językoznawstwa stosowanego, t. I, Warszawa 1983.
 Bańko M., Między definicją naukową a potoczną, [w: tegoż] Z pogranicza leksykografii i językoznawstwa, Warszawa 2001.
 Bartmiński J., Definicja kognitywna jako narzędzie opisu konotacji, [w:] Tenże, Konotacja, Lublin 1988.
 Bartmiński J., Tokarski R. (red.), O definicjach i definiowaniu, Lublin 1993.
 Bogusławski A., O pojęciu wyjaśniania i wyjaśnianiu w lingwistyce, „Biuletyn Polskiego Towarzystwa Językoznawczego”, z. XL 1983, s. 45-51.
 Bobrowski I., Zaproszenie do językoznawstwa, Kraków 1998.
 Chalmers A.F., Czym jest to, co zwiemy nauką?, Wrocław 1993.
 Chruszczewski P., Wybrane propozycje metodologiczne językoznawstwa antropologicznego, [w:] P. Stalmaszczyk, Metodologie językoznawstwa. Ewolucja języka, ewolucja teorii językoznawczych, Łódź 2013.
 Cieślakowa A., Czopek-Kopciuch B., Skowronek K. (red.), Nowe nazwy własne – nowe tendencje badawcze, Kraków 2007.
 Grzegorzczak R., Wprowadzenie do semantyki językoznawczej, Warszawa 2001.
 Grzegorzczak R., Wstęp do językoznawstwa, Warszawa 2007.
 Kaleta Z., Kierunki i metodologia badań. Terminologia, [w:] Polskie nazwy własne, pod red. Rzetelskiej-Feleszko E., Warszawa – Kraków 1998.
 Kiklewicz A., Aspekty teorii względności lingwistycznej, Olsztyn 2007.
 Kiklewicz A., Dębowski J. (red.), Język poza granicami języka, Olsztyn 2008.
 Klemensiewicz Z., Jak charakteryzować język osobniczy? [w:] Tenże, W kręgu jęz. artystycznego i literackiego, Warszawa 1961.
 Lewandowska-Tomaszczyk B., Czym jest język? Dzisiejsze kontrowersje w paradygmatkach generatywnych i kognitywnych, [w:] P. Stalmaszczyk (red.), Metodologie językoznawstwa. Współczesne tendencje i kontrowersje, Kraków 2008.
 Łuczyński E., Maćkiewicz J., Językoznawstwo ogólne, Wybrane zagadnienia, Gdańsk 2009.
 Milewski T., Językoznawstwo, Warszawa 1975.
 Popper K. R., Logika odkrycia naukowego, Warszawa 1977.
 Popper K., Mit schematu pojęciowego: w obronie nauki i racjonalności, tłum. B. Chwedeńczuk, Warszawa 1997.
 Stanosz B., Nowaczyk A., Logiczne podstawy języka, Ossolineum 1976.
 Such J., Problemy weryfikacji wiedzy, Warszawa 1975.
 Zgółka T., Zasada konwencjonalności języka a procedury eksplanacyjne w lingwistyce, [w:] Struktura logiczna rozumowań lingwistycznych, red. Jerzy Pogonowski, Tadeusz Zgółka, Poznań 1990, s.151-178.

Metody dydaktyczne

metody pracy ze źródłami
 wykład konwersatoryjny

Metody dydaktyczne - inne

prezentacja multimedialna

Rygor zaliczenia zajęć

zaliczenie na ocenę

Dane grup zajęciowych

Grupa numer 1

Prowadzący grupy:

prof. Andrzej Dyszak

Przynależność do grup przedmiotów w cyklach:

Opis grupy przedmiotów	Cykl pocz.	Cykl kon.
1 rok, szkoła doktorska, dyscyplina językoznawstwo (SDR-J-1)	2019	